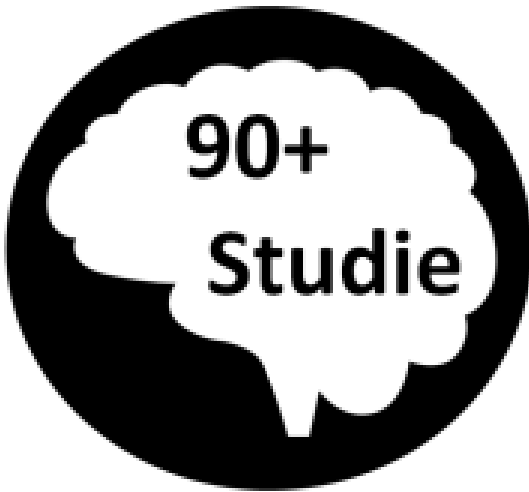

Nieuwsbrief

Contact

Tel.: 020-4442034

E-mail:

m.badissi@vumc.nl

n.legdeur@vumc.nl

Beste 90-plussers en andere geïnteresseerden,

Hierbij ontvangt u de informatiebrief van de 90+ studie van het VUmc Alzheimercentrum. De studie loopt inmiddels al ruim een jaar en we zien bijna elke week deelnemers op het VUmc. Sommigen van u hebben deelname al lang afgerond en vragen zich misschien af hoe het ervoor staat. Daar kunt u in deze brief alles over lezen! Anderen van u willen misschien meer informatie over de verschillende onderdelen van het onderzoek. Ook daarover vindt u meer in deze brief.

Bij deze willen we u hartelijk bedanken voor uw bijdrage aan het onderzoek. Door uw deelname kunnen we werken aan een toekomst waarin steeds meer mensen gezond oud kunnen worden!

Hartelijke groet,

de onderzoekers van de 90+ studie:

Nienke Legdeur & Maryam Badissi,

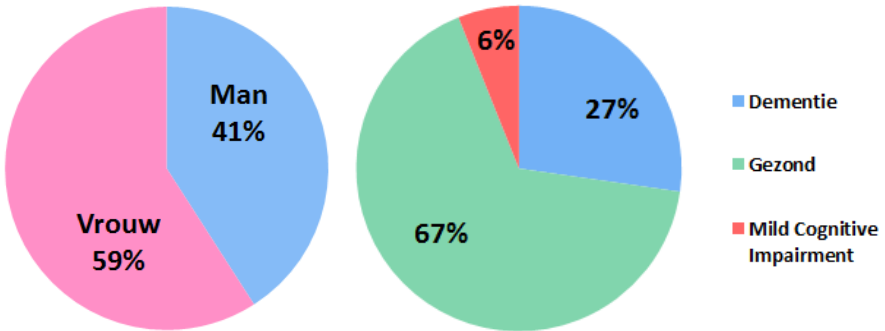
Pieter Jelle Visser, Majon Muller, Andrea Maier en Philip Scheltens

Stagiaires:

Sophie de Crom, Olga Buslenko, Bo-Shan Go en Eline Siepel

Wie hebben er tot nu toe mee gedaan?

- 66 deelnemers
- Waarvan 18 met dementie en 4 met een lichte cognitieve achteruitgang

Wist u dat...

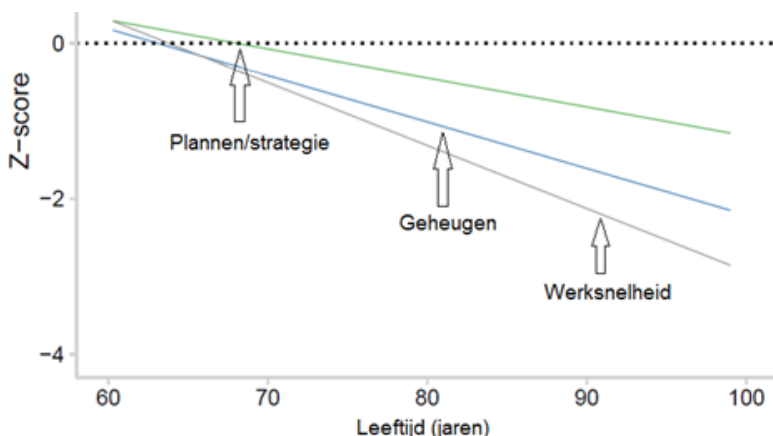
- De gemiddelde leeftijd 93 jaar is?
- De oudste deelnemer 99 jaar is?
- De ruggenprik het minst uitgevoerde onderdeel van de studie is? 44% wil of mag geen ruggenprik ondergaan.
- Er vier echtparen meedoen aan de studie?
- Het broodje eiersalade door deelnemers het meest wordt gekozen bij onze lunch?
- We nog steeds hard op zoek zijn naar deelnemers met dementie?

Presentatie over de 90+ studie op congres in Londen

De eerste resultaten van de 90+ studie zijn door Nienke de afgelopen zomer in Londen

gepresenteerd op een congres over dementie. De presentatie ging over het proces van ouder worden van mensen zonder dementie. De gegevens van de 90+ Studie werden gecombineerd met gegevens uit een studie van mensen tussen de 60 en 90 jaar. Het blijkt dat met het ouder worden planning en strategie maar langzaam achteruit gaan terwijl werksnelheid sneller achteruit gaat.

Het waarom van sommige studie onderdelen

Bij veel onderdelen van de studie krijgen we de vraag: 'Waarom hoort dit bij onderzoek naar dementie?' Voor een paar onderdelen zullen we dit kort uitleggen. Wellicht herkent u niet alle onderdelen, want niet alle onderzoeken worden bij iedereen gedaan.

Oogonderzoek: Door middel van een spleetlamp kijkt de oogarts in uw oog. De cellen in het oog lijken namelijk behoorlijk op die in de hersenen! Zouden die cellen misschien ook afwijkingen laten zien die samenhangen met dementie?

Ruggenprik: Het hersenvocht dat uw hersenen beschermt loopt helemaal door tot aan uw stuitje. Dat vocht voert ook stofjes uit de hersenen af, en geeft dus informatie over wat er in de hersenen gebeurt. En het is ook nog eens veel makkelijker te bereiken dan de hersenen zelf!

Vragenlijsten: Naast ziekenhuisonderzoeken zijn vragenlijsten ook een belangrijk onderdeel van de studie. Daarmee proberen we een indruk te krijgen van welke omgevingsfactoren samenhangen met gezond ouder worden.

Geurtest: Het waarnemen van geuren is iets wat vaak achteruit gaat bij mensen met dementie. Dat is niet zo gek, want de hersengebieden waar geurwaarneming verwerkt wordt liggen vlak bij de hersengebieden die een rol spelen bij geheugen. Zijn er misschien speciale geuren die iemand met dementie slechter ruikt dan iemand zonder dementie?

Even voorstellen: de stagiaires

Eline Siepel heeft in juni haar bachelorsdiploma Psychologie behaald en is net begonnen met de master Clinical Neuropsychology aan de universiteit Leiden. Sinds begin september is zij stagiaire bij de 90+ studie om uiteindelijk daarover haar masterthesis te schrijven. Eline is met name geïnteresseerd in de relatie tussen beweging, hersenvolume en geheugen.

Bo-Shan Go behaalde onlangs haar bachelorsdiploma Psychobiologie, een studie die gaat over de biologie van de hersenen. Ze is

net begonnen met de bachelor Geneeskunde aan de UvA en vindt het vooral leuk dat ze bij de 90+ studie haar biologische kennis over de hersenen kan combineren met patiëntencontact.

Olga Buslenko is bezig met haar master Neurowetenschappen aan de VU. Ze heeft zich bij de 90+ studie vooral bezig gehouden met het bestuderen van hersenscans. Deze scans maken met een speciale vloeistof het amyloïd eiwit zichtbaar in de hersenen.

Het is vaak aangetoond dat dit eiwit samenhangt met dementie. Een van Olga's resultaten is dat ook in oudere mensen zonder dementie de aanwezigheid van het amyloïd eiwit kan samenhangen met een lagere prestatie op geheugentaken.

Meelopen met... Maryam Badissi

Het VUmc doet regelmatig verslag van lopende onderzoeken. Voor het VUmc-magazine liep journalist Marre Roozen een dag met Maryam mee. Hieronder vindt u een verkorte versie van haar artikel hierover.

Woensdagochtend 7 juni 2017. Maryam Badissi is neuropsycholoog en onderzoeksassistent bij VUmc en werkt voor de 90-plus studie. Op de oprit van de polikliniek VUmc stapt mevrouw van der Laan, 94 jaar, uit de taxi. Wat ziet ze er goed uit! Is zij echt 94 jaar? Wij lopen vandaag mee met deze twee jongedames. Door: Marre Roozen.

11.50 uur

De hersenscans. Alles wat metaal is moet uit, ook de haarspelden. Na het aanleggen van een infuus voor de contrastvloeistof kan mevrouw de scanner in, waar ze ongeveer 20 minuten onder het genot van klassieke

muziek in blijft liggen. Ondertussen is Maryam bezig met de planning. Redden we het om op tijd bij de oogarts te zijn? “Geen onderzoeksdag loopt hetzelfde en er komt altijd wel iets tussen. Maar dat maakt het ook spannend. Onderzoek saai? Hier niet hoor. Het contact met de mensen maakt dat ik het ook zo bijzonder vind.”

12.15 uur

Even pauze. “U houdt toch van woonbladen?”, vraagt Maryam. Door de thuisbezoeken weet ze wel wat van de mensen. “Je bouwt een band op. Ik zorg er óók voor dat ze zich gedurende het onderzoek goed en veilig voelen.” Onder het genot van een woonblad en een broodje komt mevrouw Van der Laan bij. Maryam is intussen alweer druk bezig met de volgende onderzoeksdagen. “We proberen de onderzoeken zoveel als mogelijk te combineren en op elkaar aan te laten sluiten. Maar dat is soms wel lastig.” Gelukkig heeft het team momenteel ondersteuning van twee studenten. Maryam studeerde klinische neuropsychologie aan de VU. In 2012 studeerde ze daar af met een scriptie over dementie. “Het onderwerp heeft mij vanaf het begin zeer geïnteresseerd. Daarom ben ik ook zo blij dat ik nu hier werk”.

13.05 uur

Na de lunch is het tijd voor bloedprikken. “Ik ben moeilijk te prikken”, zegt mevrouw bij voorbaat. Dat gebeurt vaker maar op de prikpoli lukt het, via de handen. Mevrouw Van der Laan: “Ik moet aan dit onderzoek meedoen. Het is zó belangrijk dat er wat gedaan kan worden aan deze nare ziekte. Van mijn vijf zussen heeft er één dementie. Laatst was ik samen met een andere zus op bezoek. Dan is ze zó blij om ons te zien, maar ze weet onze namen niet meer. En ze gaat nu erg snel achteruit. Heel verdrietig is dat.”

13.48 uur

Na de prikpoli is het tijd voor de oogtest. Maryam meet zelf op de afdeling de oogdruk en de scherpte. Die zijn nodig voor het onderzoek bij de oogarts. Aleid van der Kreeke, oogarts in wording, legt uit: “u krijgt eerst

een hele charmante bril van mij. Lights off. We gaan letters lezen”. Daarna worden oogdruppels in beide ogen gedaan. Hierdoor ziet mevrouw wazig, maar zodoende kan het netvlies worden gemeten. We zien fantastische beelden verschijnen, het lijkt wel de zon.

15.10 uur

“Let’s get it over with”, zegt mevrouw opgeruimd. Het is tijd voor de ruggenprik. Dat is minder aangenaam. Maryam: “bij sommige mensen gaat het heel makkelijk. Dan voel je amper iets. Maar het kan ook minder makkelijk gaan. Je mag ten alle tijden aangeven als je wil stoppen.” Maar ook dit verloopt soepel. “Dus zó ziet mijn hersenvocht eruit. Mooi hoor. En jullie bewaren dit 15 jaar?” Er is voor 15 jaar toestemming gevraagd voor het opslaan van bloed en hersenvocht. Daarna wordt het verwijderd. “Nou, dan ben ik er niet meer hoor, over 15 jaar.” Maryam: “als er iemand is die ik nog 15 jaar geef, dan bent u het wel hoor. Dan bent u 110, dat kán.” Mevrouw Van der Laan: “Ik wens het iedereen toe om op deze manier oud te worden.”

16.45 uur

De onderzoeksdag nadert zijn einde. In de kelder van de poli wordt het laatste onderzoek gedaan, de MEG (magnetoencephalography), waarmee de hersenactiviteit in beeld kan worden gebracht die door middel van elektroden wordt gemeten. “U krijgt plakkers op geplakt, waar elektroden in zitten,” legt dokter Plugge van het Alzheimercentrum zorgvuldig uit. Nog twintig minuten en dan zit het erop. Maryam: “Deze data zijn zó ongelooflijk belangrijk. Ontzettend fijn dat er mensen zijn die het belang van dit onderzoek onderkennen en hier aan meedoen. We gaan met dit onderzoek in ieder geval door tot 2018.” Wat een toewijding en passie van Maryam, van alle onderzoekers en artsen.